

‘Blijf niet zitten, ACT!

Academy for Community and Talent

‘Binnen het onderwijs is een groeiend verschil tussen jongeren die hun weg wel weten te vinden en jongeren die uit het systeem vallen. Ze krijgen te weinig kansen om hun talenten te ontplooiën en zich te ontwikkelen. Voor die groep is fundamenteel ander onderwijs en begeleiding nodig.’ Joost van Caam – projectleider van het StroomOP- project ‘Best passend Onderwijs voor Kwetsbare jongeren’ in gesprek met medewerkers en deelnemers van Act.

Oprichter Hanno Ambaum, spreekt eigenlijk liever van talenten in plaats van deelnemers. Om maar aan te geven waar bij Act de nadruk op ligt. ‘Er is nauwelijks onderscheid tussen deelnemers of medewerkers, “iedereen is hier eigenlijk student”. We leren hier van en met elkaar en dan is een gelijkwaardige relatie voorwaardelijk. Samen vormen we een hechte gemeenschap waar elkaar leren kennen, elkaar leren helpen en jezelf leren kennen centraal staan. Het Nederlandse onderwijssysteem is gebaseerd op een aantal ongewenste uitsluitingsmechanismes’. Wellicht niet zo bedoelt maar ze zijn er wel degelijk en erg destructief. Zo worden kinderen al op jonge leeftijd voorgeselecteerd, ben je een maantje of een zonnetje? Mag je over of blijf je zitten? Mag je op school blijven of moet je naar gespecialiseerd onderwijs omdat je bijvoorbeeld niet zo snel leert of je emoties onvoldoende kunt beheersen? Moet je naar het praktijkonderwijs of mag je naar het gymnasium? Kun je naar iedere school die je wilt of wordt die keuze op basis van etniciteit, religie of sociaal-economische achtergronden voor je gemaakt.’

Voor Ha was dat de belangrijkste reden om met Act te beginnen. Hij zag te vaak jonge studenten afhaken of verloren rondlopen in het MBO zonder enig perspectief of motivatie. Aanvankelijk als initiatief binnen het MBO Graafschapcollege, waar hij werkzaam was als docent maar sinds 2018 als zelfstandige stichting. Die verzelfstandiging was nodig om echt los te komen van het onderwijssysteem. Inmiddels is ook Mohini Awadherpasad van StroomOP aangesloten. Ze was destijds de eerste studente bij Act en reisde van Den Haag naar Doetinchem voor deelname aan Act. Mohini was binnen de intensieve en residentiele jeugdzorg haar vertrouwen in het onderwijssysteem volledig kwijtgeraakt. Terugkeer naar VWO werd haar onmogelijk gemaakt maar via Act is zij toch op het HBO terechtgekomen.

‘Eindelijk een plek waar mijn potentieel centraal stond en niet mijn verleden. In het Nederlandse onderwijssysteem word je belemmert door gebeurtenissen uit het verleden. Zoals afwezigheid kan leiden tot afstromen of zelfs verwijdering en discussie met de docent

kan leiden tot verwijdering uit de les en schorsen. Dat loskomen van het systeem is de rode draad'.

Op de vraag wat dan het verschil is met het speciaal onderwijs, waar ook maatwerk wordt geleverd en er veel aandacht is voor het welzijn van de leerlingen is Hanno Ambaum helder. 'Het VSO richt zich op het op de rails krijgen van leerlingen zodat ze weer in het systeem passen en is te veel van buiten naar binnen gericht'. Een soort stolp waarbinnen een veilige oefenomgeving wordt gecreëerd. Bij Act werkt dat precies andersom. Buiten wordt permanent naar binnen gehaald. Dus geen bescherming bieden door afsluiting van de buitenwereld maar juist vol in verbinding staan met elkaar en de samenleving. Act gaat over ervaren en doen dus ondernemen, soms in de letterlijkste zijn van het woord. Zo helpen deelnemers en medewerkers elkaar bij een volgende stap in hun ontwikkeling. Daarom is het standpunt dat iedereen bij Act student is zo sterk. Iedere medewerker heeft een deelnemer als buddy. Volgens Ambaum een idee van een van de deelnemers. "De docent is niet alwetend terwijl dat wel de dominante beroepshouding is in het onderwijs" vult een van de deelnemers aan. Een hiërarchisch verschil dat permanent aanwezig is en waarbij je het als leerling of student altijd aflegt. Sociale en fysieke veiligheid is voorwaardelijk aan leren maar helaas niet voor iedereen vanzelfsprekend.

Act werkt op basis van 2 principes, tijd en ruimte. Alle deelnemers doorlopen in feite 4 fasen of zoals Hanno Ambaum het noemt: seizoenen. Om te beginnen met de herfst. De startfase, een periode waarin ruimte 'groot' is maar de tijd 'klein' wordt gehouden. Je mag dus alle kanten op in deze verkenningsfase maar wel binnen een bepaalde tijd. Het gaat enerzijds om ontdekken van je talenten en dingen die je leuk vindt maar ook een afbakening om tot een keuze te komen. Tijd is daarbij dus de begrenzer.

Na de herfstfase komt de winter. In deze fase wordt een doel gesteld. Hoe klein ook maar de focus is dan volledig gericht op het behalen van dat doel. Deelnemers helpen elkaar bij het realiseren van dit doel door de ruimte 'klein' te houden; dit is je doel dus houdt focus en vraagt hulp waar nodig. Tijd daarentegen is in deze fase ruimschoots aanwezig. Er zit dus geen tijdslimiet op het behalen van je doel(en).

Na de winter komt fase 3, de lente. Het seizoen dat alles in bloei komt en staat. Dit is de fase waarin zowel de ruimte als tijd 'groot' zijn. Deelnemers gaan in deze fase wat ze hebben geleerd toepassen in de praktijk, bijvoorbeeld beginnen met een eigen onderneming, stage lopen of een opleiding starten of weer oppakken. Ze gaan de verbinding aan met de omgeving en het herstelde zelfvertrouwen versterken door oefening. Tot slot is de laatste fase, de zomer, aan bod. In deze fase staan evaluatie en borging centraal. Ruimte en tijd worden dus 'klein' gemaakt met een specifieke doelstelling: afronden van een traject bij Act

en een nieuw pad op gaan. Voor sommige een baan bij Act voor alle anderen een ander pad maar onderdeel van Act blijven ze allemaal. Zo zijn oud deelnemers, stagiaires en medewerkers nog steeds bereid jongeren met een specifieke vraag te helpen of bij te staan.

Het Nederlandse onderwijs is toe aan een drastische verandering. Als jongeren van verveling vluchten in afwijkend gedrag, wees dan nieuwsgierig naar de beweegredenen en zoek naar aanknopingspunten in plaats van ontkoppeling en uitsluiting. Onderwijs in de residentiele jeugdzorg zou daarom moeten gaan over sociale vorming en persoonsvorming. Leren met elkaar, elkaar leren helpen en jezelf leren kennen.

Stichting ACT heeft in de afgelopen jaren onderzocht hoe mensen binnen een community kunnen werken en leren van elkaar. Deze -inmiddels jaren beproefde- methodiek maakt uit van diverse projecten.

We werken vanuit de kracht van een heterogene werk-leer gemeenschap, waar mensen van verschillende leeftijden, achtergronden en niveaus met elkaar samenwerken aan persoonlijk én maatschappelijke doelen.

Tevens werken we in en vanuit een locatie waar we op basis van een actueel vraagstuk te werk gaan. We zijn daar waar we nodig zijn en blijven zolang dat nodig is
<https://www.stichtingact.nl>